

Stručný obsah

Kapitola 1

Základní pojmy dobročinnosti

Tato úvodní kapitola Vás uvede do problematiky základních pojmů v oblasti dobročinnosti. Budete seznámeni se základním teoretickým rámcem dárcovství, který vychází z ekonomie daru, naučíte se pracovat s pojmy jako almužna, patronát, sponzorství, charita a filantropie.

Kapitola 2

Antika – počátky filantropie

Studiem kapitoly budete vedeni k pochopení odlišností mezi řeckým a římským pojetím dobročinnosti, které již více zdůrazňovalo důsledky daru a stanovovalo zásady dobrého daru. V poslední části kapitoly se seznámíte s dobročinností v židovské a křesťanské tradici, která se od antické liší svým vstřícnějším přístupem k chudým.

Kapitola 3

Ranný středověk

V této kapitole poznáte různorodé formy dobročinnosti, které se etablovaly po pádu římské říše a z nichž vycházely i pozdější charitativní instituce vrcholného středověku. Seznámíte se s fenoménem klášterní pohostinnosti a masového almužnictví v ranně středověké společnosti.

Kapitola 4

Vrcholný středověk

Tato kapitola si klade za cíl představit strukturu dobročinnosti v období vrcholného středověku, která na jedné straně vycházela z nového chápání chudoby jako duchovní ctnosti a chudým vymezovala zvláštní společenskou roli, a na straně druhé kontinuálně řešila starou otázku, jak dávat dobře. V té době vykrytalizovaly dva přístupy k udělování darů, z nichž jeden byl méně přísný, druhý naopak testoval situaci příjemců a hodnotil, zda jsou oprávněnými žadateli.

Kapitola 5

Proměny společnosti v pozdním středověku

V pozdním středověku docházelo ve společnosti ke změnám, které předznamenaly novověk a které se zvláště výrazně dotkly institucí dobročinnosti. Charakteristickým rysem doby se staly změny v chápání chudoby, která začala být vnímána jako problém. Změně přístupu k chudobě a důsledkům z toho plynoucím je věnována tato kapitola.

Kapitola 6

Dobročinnost na počátku novověku

Kapitola je věnována změnám ve vnímání chudoby a novému zdůrazňování etiky práce. Počátek 16. století je ovlivněn reformami dobročinnosti, které v krátkém časovém období proběhly v celé Evropě. Reformy souzněly s dobovým merkantelismem a staly se základem veřejné chudinské podpory až do 19. století.

Kapitola 7

Dobročinnost 17. a 18. století

Sedmnácté a osmnácté století nepřineslo v oblasti dobročinnosti, na rozdíl od přelomového století 16., mnoho nového. Dobročinnost v tom období navazuje na dříve etablované vzory, které dále rozvíjí. Teorie i praxe dobročinnosti je ovládána myšlenkami merkantelismu, jehož instrumentální vnímání jednotlivce definuje i nadále hlavní poslání světských dobročinných institucí v té době. Tradiční charitativní instituce se vydělují a pokračují ve starší tradici dobročinnosti. Na konci kapitoly je uvedeno zadání práce opracované tutorem.

Kapitola 8

Od charity k filantropii: „American way“

V kapitole věnované rozvoji dobročinnosti na severoamerickém kontinentě ve všech jeho podobách si budete moci všimnout nejen náboženských principů, které zformovaly americkou charitu, ale i občansky motivované filantropie, která získala v rámci americké společnosti dominantní vliv a zajišťovala aktivity, které v Evropě na sebe začal přebírat veřejný sektor.

Kapitola 9

Od daru k nadaci

Tato kapitola se podrobněji věnuje americkému fenoménu „úspěšného státu“ a soukromé filantropie, která neusilovala o prosté skutky milosrdenství, ale o systémovou změnu. Chudoba neměla být zmírněna ale odstraněna. K tomuto cíli se mělo dospět jednak filantropií postavenou na vědeckých základech, jednak investicemi do institucí, jejichž prostřednictvím by jinak pasivní příjemci pomoci mohli svou situaci zlepšit sami.

Kapitola 10

Filantropie a sociální stát

Poslední kapitola se věnuje problému vytěšňování soukromé dobročinnosti rozšiřováním vládních aktivit. Sociální stát v Evropě postupně převzal řadu aktivit, vykonávaných do té doby prostřednictvím soukromých iniciativ.

Úplný obsah

Obsah	5
Úvod	13
1. Základní pojmy dobročinnosti	15
1.1. Ekonomie daru	16
1.2. Almužna	17
1.3. Patronát	18
1.4. Sponzorství	19
1.5. Charita	19
1.6. Altruismus	19
1.7. Filantropie	20
2. Antika – počátky filantropie	23
2.1. Aristoteles	27
2.2. Římská civilizace	28
2.3. Židovská tradice a počátky křesťanství	29
2.4. Křesťanské kořeny dobročinnosti	31
3. Ranný středověk	35
4. Vrcholný středověk	39
4.1. Žebravé řády a nové pojetí chudoby	41
4.2. Scholastika a problém chudoby	42
4.3. Příjemci dobročinnosti	43
4.4. Teorie dobročinnosti ve vrcholném středověku	44
Benevolentní model	44
Model diskriminující dobročinnosti	45
4.5. Praxe středověké dobročinnosti	47
Individuální dobročinnost a její motivace	48
Dobročinnost korporací	49
Nové instituce dobročinnosti	50
5. Proměny společnosti v pozdním středověku	57
6. Dobročinnost na počátku novověku	61

6.1. Tři příklady městských reforem – Paříž, Benátky, Ypres	66
6.2. Poor Law a pracovní domy	70
Domy nápravy	70
Pracovní domy	71
7. Dobročinnost 17. a 18. století	77
8. Od charity k filantropii: „American way“	87
8.1. Americká charita	89
8.2. Americká filantropie	90
9. Od daru k nadaci	95
9.1. Sociální darwinismus	96
9.2. Věk moderní filantropie	97
9.3. Podnikání a dobročinnost v americkém kapitalismu	101
10. Filantropie a sociální stát	105
Shrnutí	109
Glosář	111
Literatura	115